

APEL ZGROMADZENIA GÓRNOŚLĄSKO-ZAGŁĘBIOWSKIEJ METROPOLII O POTRZEBIE POSZERZENIA ZAKRESU ANALIZ W ZWIĄZKU Z PLANOWANĄ ROZBUDOWĄ AUTOSTRADY A4 NA TERENIE GZM

Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia, realizując ustawowe zadania w zakresie współdziałania w ustalaniu przebiegu dróg krajowych na obszarze związku metropolitalnego, zwraca się z apelem o poszerzenie zakresu analiz w związku z planowaną rozbudową autostrady A4 na terenie GZM. Apel ten jest odpowiedzią na zamierzenia Ministerstwa Infrastruktury zakładające realizację inwestycji w istniejącym śladzie na odcinku od Krzyżowej (woj. dolnośląskie) do Tarnowa (woj. małopolskie), a także nawiązuje do toczących się prac przygotowawczych prowadzonych przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad - Oddział w Katowicach.

Skala tego przedsięwzięcia i jego potencjalne, wieloletnie konsekwencje dla gmin członkowskich (ruchowe, ekonomiczne, przestrzenne, środowiskowe, społeczne) wymagają szczególnie wnikliwego podejścia. Wynika to przede wszystkim:

- ze specyfiki przestrzennej GZM, która stanowi policentryczną strukturę, w przeważającej części silnie zurbanizowaną i gęsto zaludnioną;
- z przebiegu autostrady A4 na terenie GZM, gdzie poszczególne jej odcinki należą do najbardziej obciążonych ruchem dróg w kraju (o natężeniu powyżej 105 tys. poj. na dobę) i obsługują nie tylko duży ruch tranzytowy, ale znaczący ruch lokalny i metropolitalny.

W konsekwencji prowadzi to do ograniczenia przepustowości tej drogi i obniżenia poziomu bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz generuje istotne uciążliwości środowiskowe, w tym nadmierny hałas i zanieczyszczenie powietrza, które negatywnie wpływają na zdrowie mieszkańców i komfort życia.

Jednocześnie, nie można pomijać faktu, że autostrada A4 pełni funkcję strategicznego korytarza transportowego, ważnego zarówno dla bezpieczeństwa państwa (w tym mobilności wojskowej), jak i dla procesów związanych z przyszłą odbudową Ukrainy. Istotne jest zatem, aby jej przebieg był optymalnie zaplanowany - z jednej strony minimalizując negatywne skutki dla miast, z drugiej zapewniając pełną przepustowość.

Jak każda tak duża inwestycja drogowa, rozbudowa autostrady A4 budzi obawy samorządów oraz społeczności lokalnych, głównie ze względu na jej negatywny wpływ na istniejącą i planowaną zabudowę, a także wynikające z niej inne ograniczenia rozwojowe. Niepokojący jest też zakres obecnie ogłoszonego przetargu przez GDDKiA O/Katowice, który przewiduje możliwość likwidacji (zamknięcia) części zjazdów, przy jednoczesnym ograniczeniu roli gmin do opiniowania jedynie wybranych rozwiązań. Taka sytuacja budzi istotne zaniepokojenie samorządów, szczególnie w kontekście sporządzanych aktów planowania przestrzennego, gdzie wyznacza się nowe tereny pod inwestycje z uwzględnieniem tych zjazdów.

Tym samym - przed wyborem wariantu realizacyjnego - GZM zdecydowanie wnioskuję o rozszerzenie zakresu analiz o dodatkowe warianty przebiegu autostrady A4 na jej terenie, wskazując jednocześnie na zasadność:

- uwzględnienia w analizach multimodalnego modelu ruchu GZM;
- uwzględnienia planowanych i realizowanych przez GZM zmian w systemie transportu publicznego, w tym rozwoju komponentu kolejowego;
- włączenia Urzędu Metropolitalnego w proces opiniowania i uzgadniania dokumentacji tworzonej w ramach tej inwestycji.

W ramach własnego rozpoznania możliwie optymalnego rozwiązania dla gmin członkowskich, GZM zleciła wstępną analizę 3 wariantów tej inwestycji, tj.: rozbudowa w istniejącym śladzie; budowa autostrady A4 BIS; realizacja tzw. Północnej Obwodnicy GZM (od węzła Pyrzowice na autostradzie A1 do węzła Kleszczów na autostradzie A4). Analiza ta wskazała na zasadność następujących działań:

- dalsze poszukiwanie kolejnego, zoptymalizowanego wariantu w ramach autostrady A4 BIS (wg. prognoz ruchu mogłaby ona przejąć ok. 30-40% natężenia z istniejącej autostrady A4), przy jednoczesnym uwzględnieniu lokalnych uwarunkowań społecznych, gospodarczych i środowiskowych;
- domknięcie zachodniego odcinka tzw. Północnej Obwodnicy GZM (jako kontynuacja projektowanej Obwodnicy Nakła Śląskiego i Świerklańca, tj. od węzła Pyrzowice na autostradzie A1, przez projektowany węzeł Tarnowskie Góry Północ na drodze S11, do węzła Kleszczów na autostradzie A4); droga ta odciążałaby węzeł Piekary Śląskie w ciągu A1/S11 i usprawniła obsługę komunikacyjną północno-zachodnich gmin GZM.
- docelowe przykrycie śródmiejskiego odcinka autostrady A4 w Katowicach jako kluczowej inwestycji ograniczającej negatywne oddziaływanie na mieszkańców i środowisko.

GZM deklaruje gotowość do współpracy i dialogu w tej ważnej sprawie i jednocześnie przekazuje do dyspozycji GDDKiA O/Katowice ww. opracowanie pt. „Analiza możliwości rozbudowy autostrady A4 na terenie GZM z uwzględnieniem rozwiązań obwodnicowych” z grudnia 2025 r. (wykonawca: Przedsiębiorstwo Projektowo-Usługowe „INKOM” sp. j.), jako materiał wspierający dalsze prace planistyczne i decyzyjne.

Do wiadomości:

- 1) Ministerstwo Infrastruktury
- 2) Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad w Warszawie

Załącznik:

[Opracowanie pt. „Analiza możliwości rozbudowy autostrady A4 na terenie GZM z uwzględnieniem rozwiązań obwodnicowych”, PP-U „Inkom” sp. j., 2025 - link do pobrania](#)